

TYM-yhteistyösopimus

KHALL 03.12.2024 § 212
293/00.04.00/2024

Taustaa

Työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain mukainen yhteistyösopimus (TYM-sopimus) perustuu työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettuun lakiin (381/2023, TYM-laki). Laki tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Laki korvaa tätä edeltävän työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain (1369/2014, TYP-laki), joka kumoutuu 1.1.2025.

Uudessa laissa säädetään työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista ja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelusta. Yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat monialaista tukea tarvitsevan työttömän palvelutarpeet, suunnittelevat ja yhteensovittavat työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta lain (381/2023) ja asetuksen (388/2024) edellyttämällä tavalla. Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa yhteensovitettavia palveluita ovat työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut.

TYM-lain 9 §:n 3 momentin nojalla on myös annettu valtioneuvoston asetus työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoimisesta (388/2024), joka korvaa työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1377/2014).

TYM-yhteistyösopimus on työllistymisen monialaisesta edistämisestä (TYM) annetun lain ja edellä mainitun lain nojalla säädetyn valtioneuvoston asetuksen työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoimisesta (388/2024) mukainen sopimus työttömille tarjottavan, työllistymistä edistävästä monialaisen tuen järjestämisestä Raahen seudun ja Ylivieska-Kalajoki-Nivala työllisyysalueilla (jäljempänä Oulun eteläisen ja rannikon TYM-verkosto).

Vuoden 2025 alusta vastuu työvoimapalveluista siirtyy TE-toimistoilta kunnista muodostuville työllisyydenhoidon alueille. Työvoimaviranomaisten, hyvinvointialueen ja Kelan tulee neuvotella asiasta ja vuoden 2024 aikana on tehtävä päätös hyvinvointialueella sijaitsevien monialaisen tuen verkostojen määrästä. TYM-lain 9 § mukaan jokaisella hyvinvointialueella on oltava vähintään yksi monialaisen tuen johtoryhmä.

Työllisyysalueilla tehtyjen päätösten mukaan Pohjois-Pohjanmaan alueella toimivat Oulun seudun ja Raahen sekä Ylivieska-Kalajoki-Nivala työllisyysalueiden monialaisen tuen yhteistoimintamallin verkostot. Pohjois-Pohjanmaan kunnista Kuusamo ja Taivalkoski kuuluvat jatkossa Kainuun työllisyysalueeseen ja monialaisen tuen yhteistoimintamallin verkostoon. Raahen työllisyysalueen omistajaohjausryhmän linjauksen mukaisesti on Raahen työllisyysalue päättänyt, että

1. Raahen työllisyysalue muodostaa yhteisen TYM-verkoston Kalajoki-Ylivieska-Nivalan työllisyysalueen kanssa

2. Kalajoki-Ylivieska-Nivala työllisyysalue vastaa perustettavan TYM-verkoston johtoryhmän nimeämisestä

3. Pohjois-Pohjanmaan eri työllisyysalueilla on yhteinen johtaja ja Oulu toimii jatkossakin johtavan henkilön nimeävänä työvoimaviranomaisena.

Alueen kaupungeilta ja kunnilta on pyydetty 1.11.2024 lähetetyllä sähköpostilla kommentteja tähän sopimukseen. Haapajärvellä työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori sekä talous- ja hallintojohtaja ovat perehtyneet sopimukseen ja antavat seuraavat kommentit, joita esitetään myös kaupungin antamaksi lausunnoksi mahdollisten kaupunginhallituksen tekemien lisäysten keralla.

Kuntalain (410/2015) 39 § 4 kohdan mukaisesti kaupungin etua valvoo ja kaupunkia edustaa sekä kaupungin puhevlataa käyttää kaupunginhallitus. Mahdollisiin jatkoneuvotteluihin on hyvä nimetä edustajat, jotka tuntevat työllisyyspalvelujen toimialan ja joilla on muutoin tarvittavaa kokemusta neuvotteluista.

Kommentit sopimuksesta

- Sopimus jää ylätasolle. Jäimme kaipaamaan käytännön konkretiaa, joka luo raameja vaikuttavaan, yhdenvertaiseen asiakastyöhön. Toivomme, että TYP-toiminnan muuttuessa TYM-toiminnaksi olisi mahdollisuus muuttaa ja kehittää toimintatapoja entistä vaikuttavimmiksi, jotta uudistus ei jäisi vain nimen muutokseksi.

- TYM-toiminnan tavoitteiksi on asetettu mm. työllistymistä edistävien palveluiden laadukas ja vaikuttava järjestäminen, kehittäminen, tuottaminen ja seuranta (kohta 2). Tämä vaikuttaisi olevan enemmänkin työllisyysalueen tavoite ja sen toimivallassa oleva asia, johon TYM-voi antaa tukea, mutta se ei voi olla TYM-verkoston oma tavoite, ellei verkosto toimi työllisyysalueen kanssa erittäin tiiviissä sopimussuhteessa tai työllisyysalueen alaisena.

- Pidämme tärkeänä ja haluamme korostaa, että **hyvinvointialue on sitoutettava TYM-toimintaan niin, asiakkaat oikeasti saavat tarvitsemansa palvelut viivästyksettä**. Tämä koetaan erittäin tärkeäksi, siksi tätä halutaan nimenomaisesti korostaa. Esimerkki: tällä hetkellä Haapajärvellä, Kärsämäellä ja Reisjärvellä kuntouttavaan työtoimintaan osallistumista estää hva:n asettama asiakasmäärä/yksilövalmentaja. Eli kun yksilöohjaajan asiakasmäärä on täynnä, ei asiakas voi aloittaa kuntouttavassa työtoiminnassa. Eli asiakas pysyy kunnan työmarkkinatukilistalla vaikka palvelusta olisi sovittu aktivointisuunnitelmassa.

- Osa sopimuksen liitteistä puuttui, joten niiden sisältöä ei voi kommentoida. Osa liitteistä oli myös vaillinaisia, mikä vaikeuttaa niiden kommentointia. Tästä johtuen pidätämme oikeuden lausua kyseisistä liitteistä ja koko sopimuksesta, kun se on valmistunut ja olemme saaneet sen tutustuttavaksi.

- Kuntien maksuosuuden laskentaperusteet tulisi esimerkin lisäksi kirjata yleisenä periaatteena erilliseen kappaleeseen liitteeseen 9.

- **Pidämme tärkeänä ja edellytämme, että edelleen joka kunnasta on edustus johtoryhmässä**, koska tähänkin asti se on ollut kunnan ainoa tapa vaikuttaa ja osallistua TYP-työhön. Kunta jatkossakin osallistuu TYM-verkoston kustannuksiin sekä maksaa työmarkkinatuen kuntaosuuden, joten joku vaikuttamiskanava TYM-työhön on oltava.

- Sopimukseen olisikin hyvä lisätä kunnille ja kaupungeille mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan, sen järjestämiseen, kustannuksiin. Tässä muodossaan kunnilla ja kaupungeilla ei ole merkittävää päätösvaltaa asioihin, joista ne ovat taloudellisessa vastuussa. Kuntien

itseäänmääräämisoikeuden mukaisesti niillä tulee olla mahdollisuudet vaikuttaa niille muodostuviin kustannuksiin, varsinkin, kun alueen kaikkien kuntien taloudellinen tilanne on tulevaisuudessa varsin tiukka.

- Mikäli johtoryhmän kokoonpanoa voidaan muuttaa sopimuksen ulkopuolella, sopimukseen olisi kirjattava selkeästi, miten muuttaminen tehdään sekä toimivaltainen viranomaislainen.
- Verkoston johtajan valintaprosessista tai siitä, miten työllisyysalueet ja niiden kunnat voivat nimeämiseen vaikuttaa ei myöskään ole kerrottu sopimuksessa tarkemmin. Se olisi hyvä lisätä tähän sopimukseen.
- Sopimukseen olisi hyvä lisätä tieto, kenen omistama ja hallinnoima sähköinen arkisto on, jonne TYM-verkoston asiakirjat tallennetaan. Samoin kuntien työllisyyskoordinaattoreille ja vastaaville tulee järjestää pääsy aineistoon työntekemisen helpottamiseksi.
- Kaipaamme TYM-verkoston keskustelutilaisuutta kuntajohtajille ja päättäjäille ennen sopimuksen allekirjoittamista.
- Sopimuksessa käytetään paikoin työvoimaviranomaisen-termiä, joka olisi hyvä vaihtaa uutta tilannetta paremmin kuvaavaksi. Vuonna 2025 vastuullinen toimija on työllisyysalue.

Liitteenä TYM-yhteistyösopimusluonnos.

Valmistelija/lisätietoja: Tiina Pietikäinen-Liuska, 044 4456 408 ja Marianne Ahmaoja, 044 4456 132

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. antaa Haapajärven kaupungin lausuntona esittelytekstissä mainitut kommentit
2. nimetä mahdollisiin jatkoneuvotteluihin edustajikseen työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattorin, kaupunginjohtajan sekä kaupunginhallituksen edustajan.

Päätös

Kohta 1. Hyväksyttiin kohta yksi.

Kohta 2. Nimettiin jatkoneuvotteluihin kaupungin edustajiksi työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen puheenjohtaja.